

Emekçinin Yolu

Başladığımız iş çetin, amma gerçekten şerefli. Birtakım insanlar var orda: Vatan, Millet, Silistre... kamuz, irkumuz, ecdadımız... deyip gezeler. Üstünde yaşadığımız çoraklar, kıraklar, susuzluktan çatlamış topraklar nasıl da...

Niyazi AĞIRNASLI TIP Ankara Senâtörü

Bir avuç toprak üstünde yarı aç, yılm dokuz aynda işsiz, köylünün boş vakitlerini değerlendirme, bir lokma ekmeğe da iyice bir geçim bulma ümidile milleti mefesini omuzlayıp büyük şehir...

Yonerden fazla vergi öder. Şerbetli milliyetperverlerin, başlarında büyük laflar eden vatanseverlerin bunların laflarına dikildikleri ne hikmetse hiç görülmez. Haksızlıkları ortaya koymak, halkı uyarmak çabasınca olanları da iftiralarla yıldırıp sindirmeğe çalışıyor. Bu bozuk düzene ayak uydurmayan, çıkarları önemiye çalışan insanlara da komünist derler.

Partiler, iktidarlar değişir, yıllar akıp gider, amma sömürme düzeni devam etmenin bir yolunu yine de bulur. İktidarlar o bir avuç insanın menfaat bekliliğini yapmadıkça barınamazlar, yıpranırlar...

Yürekten başarılar dilerim Emekçi'ye...

İşin iç yüzü: VERGİLER

İşçi, köylü ve bilimum emekçi vatandaş! Ortada bir sürü laf doluyor. Enflasyon diyorlar, vasa, tali vergi diyorlar, ihracat diyorlar, tediyu muazemesi diyorlar, diyorlar, diyorlar... Ama bunlar lügataç laflar, siz bir çoğunun ne demek olduğunu anlamıyorsunuz. Kahabat sizizin değil. Okuma-yazma, tahsil yapma mutlu bir sızınla işlemek... Sonra bunun bildiğimize, hı, halde, sizin anlamadığımız şekilde konuşuyorlar, konuşanlara da kızıyorlar... Laf kalabalığında tozdan dumandan ortatik görünenmiş ki, sık aldatılabilmesiz, gerçek konuşma gö. Yemeyesiniz. Burada siz ortaktak dolaşın lügataç lafların gerçekçi anlycaçğınız dile anlatılacak. Bu yazıda, bakın meselâ, vergiyi ele alacağız. Vergilerle nasıl sömürüldünüz onu anlatacağz.

Türkiye Cumhuriyeti içinde yaşadığımız babu ve dedelerimiz zın sınırlarını kanla çizdiği, bir devlet. Bu devlet bir hükümetle idare edilir. Hükümet yapı yapıttır, hastahane açar, ordu besler, polis dolatırır, bunun gibi bir çok işler yapar. Bunların heri para ister. Bu paraları toplamak için hükümet vergiler toplar. Ama bu paraları toplamamız da kaldeleri olmah.

Vergiyi kim ödeyecek? Kudretli kadar herkes, ama en çok vergiyi, devlet en çok kimin işine yararına o ödeyecek tabii. Devlet en çok kimin işine yarar? Bunun bütün kitaplar da bir cevabı var: En varlıklı kişiler. Öyle ya, örneğin polis olması, hırsızlar fakirin neymi çıkaracak? Bir yıl yapılırsa tabii o yoldan en çok hususi otomobil, otobüsü, kamyonu olan yararlanırlar. Açılan üniversitede zengin çocuğunun okuması daha çok aldıkları yakın. Su kanalı açılırsa, en çok yararlanan tarlası en geniş olanıdır. Banka kuruluşa, en varlıklı olanlar en çok kredi alır. Radyo istasyonundan bile en çok varlıklılar, mallarının reklâmını yaparlar, onlar yararlanırlar. Öyleyse vergiler herkesine varlığına göre alınmalıdır. Acaha Türkiye'de öyle mi oluyor? Buna bir bakalım...

Hükümet iki türlü vergi alır. Bir kısmı vergi var, verirken haberinizi bile olmaz. Meselâ, bürme alırken bir vergi ödersiniz, çünkü basmamız ilipini yapıp atan fabrikatör, ilipini flatına vergiyi ekler. Sigara alırken vergi ödersiniz, gazıya alırken vergi ödersiniz, tuz alırken ödersiniz, rakı alırken ödersiniz, hattâ bir otobüse binersiniz benzine ödediği vergiyi otobüs sahibi yolculardan çikarr. Elektrik yanarken vergi ödenir, ayakbağdan vergi ödenir, kaput alırken vergi ödersiniz. Ama bu vergiler hep sizin haberin olmadan hazineye girer. Mal alırken ödediğiniz bu vergilerin farkına varmazsınız.

İşte Türkiye'de ödenen her yüz liraak verginin yetmiş liralığı böyle toplanır. Bu vergileri kim öder en çok? Malların kim çok satın alırna onlar... Yani işçiler, köylüler, memurlar... Olmadı değil mi? Öyle ya, yukarıda söyledik: Vergiyi en çok varlıklı ödemeli, onları bu vergilerle yapılan hizmetten en çok faydalanıyorlar. Ama bir paket Etra' da, bir şişe rakıda seni de aynı vergi ödersin, milyon der... Öze ger kalan yüz liramız Otuz lirası kim öder? Onu da anlatılmalı. Bu otuz liramız 21 lirasını işçiler, memurlar kalan 9 lirasını da tüccarlar, büyük toprak ağaları, serbest çalışan doktorlar, avukatlar 7 kesiler. Nasıl oluyor bu iş? Ne şahidir ne keramet, bakın anlatılır. Kanun demiş ki herkes ne kazanırsa ondan vergi ödeyecek. Ama, işçi ile memurun vergisini kim çalıtır. yorsa o kesip malıyeye yatanmış demis. Tüccar, fabrikatör, toprak ağası, apartman sahibi ise ne kazandıysa kendisi söylenir, ona göre vergi ödenir. Ancak, ona göre vergi ödenir demis. Eh, iş böyle olunca tüccarın çoğu on kazandıysa üç göstermiş, yüz kazanmış diye göstermiş, maliyeye Vergisini kaçırmasını işçi, memur kazandıysa vergisini öderken, ötekilerin çoğu, üçte birini bile ödememiş. Bütün vergileri yüz dersek bunun seksen seksini bütün geçim mükimtlarına rağmen emekçiler yani küçük ve topraksız çiftçi ile, işçiler, memurlar, küçük ve germayesiz az esnaf ödiyor. Milli gelirin üçte birini kazananlar ise, sadece 12 sını yani vergilerin sekizde birini ödiyorlar. Eh, vergi adaleti dediğin bu yola düşününce, bakın neler olmuş: Bugün Türkiye'de elde olunan tüm gelirleri yüz dersek bunun 33 ünü yani...

Tutunacak dalım mı var?

Günlerden bir gün Tuzluca'yı Yazgat'ın Emirhan köyünden göçüp gelmiş akrabalar... bir gövmeğe göttük. Bilenler bir bilyemeyeni anlattılar. Tuzluca'yı, Ankara'da Cebeci denilen büyük semtin arkasında, Tıp Fakültesi hastahanesinin önünden gidiliyor. 1500-2000 gecekodu yapılmış, çoğu Sivas ve Yazgat'ta toprağı ken di doymurayan kişiler, gelmiş bir gecekodu çatısı altına barmışsın. Kimi altınlar, kimi onar, bir çatı altında dın yann bitmeyen çalnesini doluyorlar. İki odalı bir gecekodu, 60 TL kira öderlermiş. Sabahları çeyrek saat tabi camurlu yollarda, Mamak istifi, yonna kadar taban tepir ora dan tren binaları, kimi Yenişehir, kimi Kurtuluş, kimi Beşiktaş istasyonunda pılıp isleride gidiyorlar. Onlar oralarda çalıştırsunr kadınlar da bu yanda köylerindeki yaşantılarını sürdürüp gidiyorlar. Tandır ayakla yuzka ekmeği yapıyorlar, genç kızları ellerine kına yapıyor, başlarında pullu yemenileri var...

Geçen gün bu mahallede bir haber yayıldı. Hastahanein, Dikimevi'nin tam üstünde arsayı yapıyorlar... Her kes gözünün kestirdiği bir yer, kır kısmına tas çeviriyor... Erkekler iste onca kadınlar kogosuyorlar... Bir yerde belâ büyük bir Çavuşköylü ihtiyar, gelinini almış yanna, gelin taş çekiyor o da boyuna dışıp yerleştiriyor. Öte yanda iki yetişkin baci, diğer taraftan gelip parselne «tecaviz edenlerice» gedeliyor. Kenardaki parselde 45-50 yaşlarında bir Gelingüllü'lü (Yozgat'ın Sorgun kazasını bir köyü) ha babam kazandı...

Bülbüldere, Tahtaevler, Yirmievler... Kartal ilçesinin Bevizli semti mahallelerinde bunlar. Bu mahallelerde oturanlar Anadolu'nun çeşitli köşelerinden İstanbul'a göç edip yaşama savaşına katılanlardır. Bunun içindir ki Cevizli çevresinde karargâh kurmuşlardır. Cevizli birçok fabrikaların bilr araya toplandığı bir sanayi bölgesidir. Bülbüldere ve Tahtaevler fabrikalarda iş bulup günlük geçimlerini sağlama çabasındadırlar. Hepsi de çalıskan insanlar. Ama gel gör ki bütün güçleri ile çalıskıları halde özlennin duydukları rahat yaşamamı sırtına erememişlerdir. Çoğuyula konuştum Bülbüde, rellerini. Hepsi de hayatlarının bezzin. Kime sorsan hep aynı cevap: — İş bulmak bir dert. Bulduğun işde çalışmak da bir başka dert. Gece demez, gündüz demez; bayram demez seyrandan Allah'ın bütün günlerinde çalıskın. Buna karşılık almışız para üç öğün boğazaya yetmez. Yaşlı bir işçi söze karışır: — Derdimiz yalnız bunlar mı ya! Şu oturduğumuz evlerin, şu sokaklarımızın, şu yollarımızın haline bakın hele. Elektrik yok, su yok, yol yok, kanalizasyon yok. Evlerimizin çevresine açtığımız pislik çukurlarından taşan sular sokaklarımızı çirkat deryasına çevirir. Şimdi denmişler gözlerimiz oyaçak. Yaz gelir başka dert, kü gelir başka dert. Yazın pislik çukurlarından taşın genimizli tukeyan koku, pislik...

AMERIKAN MALI STANDART UNDER WOOD YAZI MAKİNELERİ Demir - Kereste Tıraç A. Ş. Tünel Caddesi, Transitürk Han, Galata - İstanbul Tel: 49 11 41 - 5

OKUYUCU mektupları Marmara, Saraylıköyü Merkez Taşoçaklarında çalıskan bir işçi kardeşimizin gönderdiği mektubu burada yaymıyoruz. Binlerin, onbinlerin derdi olan lisizlisizinki acı ve ağır örneği olan bu mektubu ilgililerin dik katine sunarız. 'Şu yazmış olduğum mektup Marmara adası Merkez Taşoçaklarında çalıskı ekmeğini çıkaran 4.000 şahıs nâmında. Burası Sino'pat, Cide'den, muhtelif yerlerden gelen işçilerin dektörler, avukatlar 7 kesiler. Nasıl oluyor bu iş? Ne şahidir ne keramet, bakın anlatılır. Kanun demiş ki herkes ne kazanırsa ondan vergi ödeyecek. Ama, işçi ile memurun vergisini kim çalıtır. yorsa o kesip malıyeye yatanmış demis. Tüccar, fabrikatör, toprak ağası, apartman sahibi ise ne kazandıysa kendisi söylenir, ona göre vergi ödenir. Ancak, ona göre vergi ödenir demis. Eh, iş böyle olunca tüccarın çoğu on kazandıysa üç göstermiş, yüz kazanmış diye göstermiş, maliyeye Vergisini kaçırmasını işçi, memur kazandıysa vergisini öderken, ötekilerin çoğu, üçte birini bile ödememiş. Bütün vergileri yüz dersek bunun seksen seksini bütün geçim mükimtlarına rağmen emekçiler yani küçük ve topraksız çiftçi ile, işçiler, memurlar, küçük ve germayesiz az esnaf ödiyor. Milli gelirin üçte birini kazananlar ise, sadece 12 sını yani vergilerin sekizde birini ödiyorlar. Eh, vergi adaleti dediğin bu yola düşününce, bakın neler olmuş: Bugün Türkiye'de elde olunan tüm gelirleri yüz dersek bunun 33 ünü yani...

Benim doğduğum köy Ya da Otuz beş yıl

Otuz beş yıl bir ömür demektir. Neler olmaz bir ömürde. Otuz beş yıl içinde neler olmadı şu yerinizde. Ben doğduğum köye çok gittim. Ama otuz beş yıl sonraki göğüşim bir yıkım oldu benim için. Otuz beş yıl önceki ben böyle duyurdum toprakta içinde, kullukluk, gübrelikte... Otuz beş yıl önce bunlar benim çok parkımı, Külli yığınları, hayvan gübreleri, çamur birikintileri birer kamu havuzumu. Gene çocuklar kullukluktaydı, gübrelikteydi, çamurdaydı. Yüzleri, ağızları, kulakları, elleri, ayakları kül kıldı; çamur çamurdu. Tüm gübre kokuyordular. Yakalarımıza (yakamız var mıydı) portakal kabuğu takardık. Süslü olur, kokulu olurduk. Yine güğüşlerde portakal kabuğu. Birine sordum, «nereden aldın bunu?» diye. «Dedem kasabadan getirirken volda bulmuş emmi!» dedi. Üstünde kaputtan bir gömlek vardı; pantolonu, ceketi, işliği...

Kadınlar, ah şu köylü kadınlar!.. Anam, bacım, halam, bîbim! Siz nış olmuştunuz böyle. Otuz beş yıl yûzünüzü hiç mi isik düstürmede, ne bu karantik. Yüz mü sanki bulunur. Ayaklar yalın kış yaz, ayaklar yarıncı kış yaz, ayaklar kara kış yaz; güneş karası, camur karası, yüz karası... Fadik! birlükte evcik oynardık hani. Fadik, Fadiklikten çıkmıştı çoktan. Yüzüne baktım da nice sonra gözlerimden tandı. Ayşe de öyle, Çiçek de öyle, Döndü de...

Evlerde, sokaklarda, tarlalarda köylüler gördüm; yirmi yaşında yaşlı gençler gördüm. On besinde, ömrünün baharında, gözleri işli işli, yanakları mor morken, birden kısalan, kamburlaşan, «cişbücüş; bir karında, birı sırta, birini kucağında, ikisi de pesinde bir sürtü çuğca karısımsı yaş kadınlar gördüm. Kadınlar hasta, cocuklar okusuz, cocuklar işsiz, cocuklar hasta... Bir eve girdim. Büyütkçe bir odayı ev. Yarıca havyanları, yarıca insanları. Yanyana, koyun konyuna, kardeş kardeş, Arada bir bölme vakti. «Niyeydi. Araya bir kalın ağaç uzattım. Havyanlar gremesind. Egeek anırdı, ötküz böğürürdü. Onemli değildi. Eşekler, öküzler, inekler pilsileri de. İşte bu önemliyd: pilsikten duman çıkardı. Duman ev dörtü bir tarafım sarıca. Sıcak, sımsıcak olurdu ev. Bu benim doğduğum köyün ocağıydı, sobasıydı, sömencesiydi, kaloriferiydi. Gözlerim, öküzlerin, eşeklerin, ineklerin üzerinde «bir şey aradı. Oradaydı. Tpkı otuz beş yıl önceki gibi; bu bir salımaaktı. Tavandan iplerle asılı iki tahta üzerinde serili bir yatak. Dumanlar içinde, dumanlar üstünde yatmak bir zevkti. Bir eve daha girdim. Bileim ayınydı. Yediğin üstünde duvarın oyuğunda bir «idare» vardı. Çevresiz is karasıydı. «Lambanız yok mu?» dedim. Güldü: «O da olur insallah» dedi. «Köyde eyeye öldü. Bir Zülançelli'nin odada... On yedi ev vardı çalamba olan. Biri unutmuşum. Otuz beş yıl önce beşli. O zaman yüz eili evliydi bizim köy, şimdi üç yüz eili... Yollara düsmüş köylüler gördüm: Yaşlı, gencocuk. Bunları yolcu eden kadın kız. «Nereye gidiyorsunuz?» demedim, biliyordum. «Ankaracılar» dedi birisi. Ankara'ya gidiyorlardı. Omuzlarında yorgan, ellerinde azık, gözleri geride, Çalıskaya gidiyorlardı. Köyde iş vakti. Belli bir mevsimde belli bir sîrede ülheresince çalıskıyır, işini bitiriyor. Amelelik, küfeçelik yapacaklardı Ankara' da. İçlerinde kapıcı olmak isteyenler de vardı. Ama kapıcılık bir «lüks» işti. Kolay değildi bulmak. «Yorganları» deniyordu büyük şehirlerde bunlara. Şehrın «estetiğiz» bozuyorlardı! Ama caddelerde dolasmamalıydılar, otobüse binmemelilerdi. Belediyelerin yasaları böyle istiyordu. Sinema, tiyatro, gazinocular bu bakımdan rahatsızlar, oralar «yorganları» a göre değildi. Mendillemiş tarlalar gördüm. Emmim çift sürüyordu. «Kölay gelsin emmi!» dedim. «Kölaysa basına gelsin!» dedi. «Yegenim» diye ekledi: «Sen cuktun. O zamanlar babam sağdı. Beş kardeşti. Tarlamız genişti. Beşe bölüldük her tarlayı. Simdi çiftin demiri toprağı girerken, öküzlerin ön ayakları topraktan çıkıyor!» Emmimden ayrıldım, uzakta tarlalar mendil mendildi.

Simdi köyde gördüklerimi unutamıyorum bir türlü! Portakal görünce, «kabuk»; soba görünce, «duman»; lamba görünce, «idare»; yorgan görünce «yorganlı»; mendil görünce «tarla» vivip üçküteri beni... Yusuf Ziya BAHADINLI

EMEKÇİ Haftalık Siyasal Halk Gazetesi Sahibi: Şaban Erik Yaz İşleri Müdürü: Yılmaz Halkacı İdare Yeri: Ankara Cad. 54 - İstanbul Telefon: 27 15 88 Dizildiği yer: Garanti Matbaası Basıldığı yer: Doğruluk Matbaası

EMEKÇİ Haftalık Siyasal Halk Gazetesi Sahibi: Şaban Erik Yaz İşleri Müdürü: Yılmaz Halkacı İdare Yeri: Ankara Cad. 54 - İstanbul Telefon: 27 15 88 Dizildiği yer: Garanti Matbaası Basıldığı yer: Doğruluk Matbaası İLAN TARİFESİ: Başlık 50 lira İç ve son sayılar: Santimli 15 lira. ABONE ŞARTLARI: 3 aylık: 2,5 lira 6 aylık: 5 lira Yıllık: 10 lira

EMEKÇİ'nin Özlüğü... KİTAPÇIKLARIMIZ: Türkiye'nin emekçi hareketi, Türkiye'nin geleceği, Türkiye'nin ulusal sorunları, Türkiye'nin sosyalizm, Türkiye'nin sosyalizm, Türkiye'nin sosyalizm...

TIP İLER BERAAT ETİLER (Baştarafı 1. Sayfada) İleri çamur atma yolundaki yeni karar verdiğimiz istemimiz. Bunun üzerine avukat Mehmet Hayri Abacı, mahkeme başkanı Abdullah Bükrek'in sorusu üzerine savcının mütalâasına yvduğuna ve zaten açılan davamın isnad edilen suçla kat'iyen işlisi bulunmadığına şâyemistir. Daha sonra sanıklara sorulmuş, sanıklar da avukatın sözlerine katıldıklarını ve beraatlerini istediklerini bildirmişlerdir. Mahkeme heyeti savcının görüşü ve sanıkların bu istekleri sonunda yeterliliğiyle beraat kararını verdiğini ve müsadere olunan kitapların iade edileceğini açıklamıştır. Sanıklar karşısı, «Şag olsun sözleriyle karşılıklıdır.». Böylece halk düşmanlarımızın, TIP'ni sarsmak amacıyla, parçanın % 36 sını ödemektedir.